

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnika«
Poljanska c. ta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 4.

V Ljubljani, 24. decembra 1895.

Letnik II.

Deželni zbori in njihova socijalna naloga.

Po božičnih praznikih se snidejo avstrijski deželni zbori v posvete. Zborovanje v deželnih zborih je navadno zelo dolgočasno, novega, kakor pravimo, se malo izve v njih. Če so deželni odborniki marljivi in vestni, gre že še vsa stvar v nekem rednem toku dalje; toda če vlada lenoba v deželnem odboru, potem je tudi v zboru — Bog pomagaj! Kadar se sproži kak nov načrt v zbornici, se navadno sklene, da se prepusti deželnemu odboru, naj premišlja, presoja in potem v prihodnjem zasedanju predlaga. Toda, če ni nikogar v deželnem odboru, ki bi premišljal in presojal take predloge? — Potem v miru počivajo, dokler jih ne snedo molji. In, žalibog, je največkrat taka, posebno s predlogi, ki bi kaj temeljitega ukrenili v korist delavskim stanovom. Zato ne bo v tem oziru bolje, dokler dobro misleči poslanci ne bodo sami proučevali tistih vprašanj in sami že izdelanih zakonskih načrtov ne bodo predložili zbornici.

Velika napaka, izvirajoča tudi iz brezbriznosti deželnih odborov je ta, da se važni načrti ne dadé preje v roke poslancem. Komaj dobi mož načrt v roko, pa — glasuj! Salomona bi basalo tako naglo soditi o težkih, v neumljivi pravniški »latovščini« stlačenih paragrafihi. Ni čuda, da se tako brez velicega truda sklene marsikdaj kaka neumnost.

Marsikateri poslanec bi imel zmožnost, spraviti kaj pametnega na dan, toda zadržujejo ga razni pomisleki: »Kdo bi se vedno kregal? Vladi se ne smem zameriti, z nasprotno stranko tudi ne smem pretrgati vsake zveze. Saj ničesar ne opravi; moj predlog tako ne dobó večine itd.«

Taki mečkavci nimajo niti pojma o moči resnice in pravice. Kar je res in kar je pravično, to mora odsevat iz človekovih besedij in dejanj, če je prav celi svet proti temu. Tembolj je to dolžan mož, ki ga je ljudstvo izvolilo za brambo resnice in pravice. Motijo se tisti, ki pravijo, da je tako kisto — boječe mečkanje — previdnost. Previdnost je izbiranje najboljših pripomočkov v dosego kakega namena. Taki ljudje pa namen sam postavijo v kot in se torej pač nikakor ne morejo imenovati previdni. Po naši misli bi se morali nameni

poštenjakov z ljudstvom vedno povdarjati in vedno staviti primerni predlogi v tem smislu, naj jih zbornica vsprejme ali ne. Če jih vsprejme, dobro! Če pa ne, potem je pa dolžnost poštenega časopisja, da vso stvar po zasluženju okrtai, in dolžnost poslancev, da v shodih pojasnjujejo ljudstvu celo zadevo. Poslanci namreč nimajo samo dolžnosti, sedeti na deželnih sedežih, marveč pred vsem morajo gledati, kako naj bi se pomagalo ljudstvu. Če se prav ob neugodnih razmerah ne da dejanjsko mnogo doseči, je vendar jedna pomoč vedno mogoča, namreč ljudska vzgoja. Buditi samozavest mej ljudmi, poučevati jih o sedanjem bolnem času, bolezni vzrokih in zdravilih, primerno jih organizovati, je vedno mogoče in vedno koristno. Če se ljudstvo samo vname za dobro stvar, potem je ne vstavi nobena sila. — Pri tem vzgajanju je pa za poslance živega krščanskega prepričanja posebno veselo in vspodbudno, ker so najbolj slobodni med vsemi strankami. Ozirati se jim je samo na večni božji zakon in na svojo vest, sicer pa na nikogar drugzega. Vse lahko razkrijejo in vse tudi lahko razložé. Pri drugih te ni mogoče. Koliko morajo n. pr. zamolčati liberalci o oderuštvi, o judih, o javnih goljufijah itd., kako skrbno se morajo ogibati socijalni demokratje, da ne izdaé sebičnosti svojih voditeljev!

Zato je pa tem večja krivda, če krščanskega mišljenja poslanci ne izvršujejo svoje dolžnostij. »Glasnik« sicer nima med poslanci Bog vedi kakšne veljave, a zato vendarle izraža ob začetku deželnih zborov nekatere točke, katere bi morali pretresavati.

1. V splošno korist bi bila najprej boljša uredba šolskega pouka, ki ima sedaj v kljub ogromnim stroškom picle vspehe. Aha! bo dejal kedo. So že tukaj krščanski socijalisti, hoteč prikrajšati ljudstvu omiko. Toda počasi, prijatelj! Mi se oziramo na dejanjske razmere. Številke nam kažejo, da ima Kranjsko 34 odstotkov tistih, ki ne znajo niti brati niti pisati; Koroška jih ima 28 odst., Štajerska 20 odst., Primorska 50 odst. To je žalostno! In mi zahtevamo, da se tudi za tiste, ki dozdej nimajo priložnosti obiskavati šol, kaj zgodi. Na Švedskem, Norveškem, Danskem in v Švici ni skoraj nikogar, ki bi ne znal brati in pisati, dasi so dotične dežele večinoma tudi zelo gorate in — revne. Naši poslanci naj se torej poučé o tamošnjih razmerah in naj ukrenejo kaj pametnega

tudi za nas, da ne bo trpele ljudstvo vsled ogromnih troškov in da ne bodo stradali res beraško plačani učitelji, vrh tega pa ostalo nad tretjino ljudi brez poduka. Učiteljem, liberalcem in socijalnim demokratom, ki radi zabavljajo prejšnjim časom, pa omenjamo, da preje šole niso dežele nič stale, in da se je cerkev sama trudila, da je omogočila šolo ljudem, ki so v naturalijah nekaj plačevali učiteljem. Pristavljamo pa, da nas ljudsko slovstvo prejšnjih časov uči, da so ljudje mnogo brali. Še sedaj vidimo značilno resnico, da je po tistih farah, kjer ni šole, primeroma več oseb vpisanih v družbo sv. Mohorja, nego drugod. — Po naši sodbi bi se morali najprej duhovniki lotiti pouka v potrebnih šolskih stvareh. Umevamo pa, da v sedanjih razmerah, ko je vse vničujejo birokracija, prepregla in usužila tudi šole, nič kaj radi ne postanejo igrače, ki jo po možnosti cukajo vsakovrstni sveti, nadzorniki itd. — To je nezdržljivo z njihovim stanom. Sicer pa vkljub temu uspešno in požrtvovalno delovanje mnogih slovenskih duhovnikov, ki sami redno poučujejo otroke svojih faranov, jasno dokazuje, da prava omika nima boljših prijateljev, nego slovenske duhovnike.

2. Dolžnost deželnih zborov je, da ustanove deželne zavarovalnice proti ognju, toči, za živino itd. Sedaj molzejo naše ljudi agentje in delničarji. Res je sicer, da mora država skleniti zakon o prisilnem zavarovanju, a dokler tega zakona še ni, naj poskusijo dežele s prostovoljnimi zavarovalnicami. Ljudstvo je pripravljeno zanje in si jih iz srca želi.

3. Deželni zbori se morajo lotiti vprašanja o stalnih kmečkih domovih. Državni zakon z dne 1. aprila l. 1889 (drž. zak. št. 52) ima izdelan pomanjkljiv načrt, po katerem smejo deželni zbori rešiti to vprašanje. Bolje nekaj, nego nič! A žalibog je liberalizem še toliko močnejši, da, kolikor vemo, še nikjer ni sprejet tak zakon, razven na Gorenjem Avstrijskem. Krvavo je pa potrebno, da se škodljive določbe o podedovanju kmečkih posestev izpremené. Sedaj pripade posestvo, če je gospodar umrl brez oporoke, vsem postavnim dedičem po enakih delih. S tem se razkosa in uniči mnogo posestev. Hitra pomoč je tukaj potrebna.

4. Za kmeta bi morali dalje dež. zbori najprej popolnoma izpremeniti zakon o razdelitvi skupnih pašnikov. Načrt tega zakona se je dobil blezu v Šlezvig-Holštajnu in kakor lačni skorci so planili naši liberalni politikoni nadenj in so ga zrinili v posamnih deželah v veljavo. Katoliški poslanci niso imeli niti časa premisljevati o njem; na vrat na nos je šlo in — sklenjen je bil zakon, ki ga moramo obsojati z narodno-gospodarskega in s poljedelskega stališča.

Naše mnenje je, da so obstoječa skupna zemljišča s svojimi pravicami sedaj še edini znak družabnega gospodarstva. Skupna zemljišča so dalje najtrdnejši jez razširjanju veleposestev in z druge strani najtrdnejša obramba naši narodnosti na obmejnih krajih. Mar naj pred pragom splošne organizacije zdrobimo še zadnjo trohico tega čuta? Ta misel ni iz krščanskega naroda in tudi ni za narod!

Seveda nismo proti posamičnim razdelbam, posebno gozdnih zemljišč. Nikakor pa se ne strinjamo n. pr. z določbo, da zamore tretjinska manjšina udeležencev določevati splošno razdelbo; še manj pa, da se zakon ozira le na število, ne pa na okolnosti prosilcev. Neumna razdelitev občinske paše navadno vsem, tudi najtrdnejšim kmetom, zmanjša število živine, kočarjem i. t. d. pa za vselej odvzame možnost, jo imeti. Nekako posebno lahkoto in ugodnost, kljub mnogim sitnostim gledé rekurzov nudi ta določba o razkosavanju zemljišč. Žalibog! da se je kratkovidni in slabo gospodareči občani pogosto poslužujejo.

Res imajo naša skupna zemljišča v svoji uredbi in obdelovanju veliko nedostatkov. A z razdelitvijo se temu ne bode odpomoglo. Potrebno bi bilo pa, da bi se potem pristojnih javnih izvedencev pridobivale potrebne poizvedbe o onih skupnih zemljiščih, katerih posebni razlogi ne priporočajo za skupno porabo. A tu naj bi se merodajni krogi po večerkih dobro poučili, kaj bi bilo najbolje z dotičnim zemljiščem vkreniti: je-li potrebno samo uredbe ali celo splošne razdelbe? Ker se splošne razdelbe redkokada vrše iz tehtnih razlogov, ozirati se je tudi na to, za kaj je dotični svet najprimernejši, kakšne so sploh gospodarske razmere v dotičnem kraju, ali so ugodne živinoreji, ali se je pečati intenzivno s poljedelstvom, ali so vremenske razmere neugodne, da naj se torej zasadi gozd, in posebno je gledati na to, če je svet potreben in vreden kakenga zboljšanja. Ravno pri občinskih zemljiščih pokaže lahko naše deželno gospodarstvo, v koliko mu je mar kmetijski stan. Z zboljšanjem tacihih zemljišč povečali bi se po nekod jako zdatno dohodki in ob enem bi se ljudstvo pri tacihih delih mnogo naučilo. Zato pa jako željno pričakujemo, da se že enkrat sklene zakon za povzdigo planšarstva, oziroma za uredbo, obdelovanje in vzitek skupnih zemljišč. Sicer pa je že tudi čas, da se »c. kr. deželna komisija za agrarske operacije« operacij res poprime, ne pa dela pod tem imenom vse kaj drugega.

Paznega očesa pa morajo krščanski poslanci pred vsem zasledovati vsakovrstne Borne in njim jednake posamnike in družbe, ki so najhujši sovražniki našemu kmetu. Naj gredo svoje love gradit v Avstralijo ali po himalajskih gorah, naše planine morajo ostati našemu kmetu.

7. Važno je gledé na kmete tudi poselsko vprašanje. Najprej mora biti vsakemu jasno, da s samim zabavljanjem proti tvornicam in proti delavcem ne bo nobeden rešil tega vprašanja. Poslov zato manjka, ker se je njihovo razmerje v službi popolnoma in sicer na slabše izpremenilo. Preje so spadali k rodbini; preskrbljeni so bili za čas bolezni in starosti, sedaj — je prazno nato misliti; preje je bila njihova služba nekako stalna, sedaj se samo v toliko ločijo od tvorniških delavcev, da imajo manj osobne slobode. Toda povdarjati moramo, da teh razmer, vsled katerih kmet toliko trpi, ni kmet vzrok, marveč vzrok jim je liberalni kapitalizem, ki vničuje kmetu stalnost in s tem tudi vsemu, kar je z njim

v zvezi. Pravičen, kmetom primeren poselski red bi morale izdelati dežele; vrh tega pa poskrbeti vzlasti za stare in onemogle posle. V deželah, kjer je mnogo veleposestnikov, so npravne in gmotne razmere poljskih delavcev grozne. A kedo se meni za-nje?

8. Žganjepitje in sploh vsa pregrešna potratnost naj se omeji, kolikor se le da. Davek na pivo se nam ne zdi pravičen, a prav nič ne bi imeli proti temu, če bi se naložil davek za plese, za lišp itd.

9. Za domači obrt bi se moralo bolj skrbeti. Pri nas si morajo ubogi ljudje vse sami pomagati in če se jim kedo približa, zgodi se le, da jih odere. Koliko trpé n. pr. uboge čipkarice posredovavcem v dobiček, koliko lončarji in drugi, ker ni nikogar, da bi jim kaj pomagal. Mi trdimo, da je vsaka panoga domačega obrta vredna, da se za-njo sklene poseben zakon.

10. Deželni zbori imajo nadalje dolžnost izdelati dober stavbni red. Vzlasti kranjski se bo moral o tem pečati. Gledati se mora strogo, da so stanovanja zdrava; sedaj pa skrbé oblasti večinoma zato, da imajo vse potrebne papirje v rokah, kakšno je poslopje v resnici, jih kaj malo briga. Stavbni red mora res kaj koristiti, ne pa delati samo sitnostij.

11. Pred vsem je pa potrebno v prid delavskemu stanu, da se izvrši točka E, 10. c. y. »socijalnega načrta«, ki slove: »Za ostarele delavce naj se ustanovi poseben deželni invalidni zaklad.« Dokler država ne sklene zakona, ki bi vezal vse delavce, naj pristopijo, in delodajavce, naj plačujejo v ta zaklad naj dežela sama za to skrbi. Saj mora sedaj tudi rediti ostarele ubožce in ima obilo troškov za-nje. Stavimo, da bi pameten zakon v tem oziru mnogo dosegel. Sedaj bi moglo biti vse poslovanje le slobodno. Delavci bi vendar gotovo radi pristopali k zavodu in prostovoljno vplačevali kak donesek; tudi občine bi lahko kaj storile; s kratka, slo bi. Sedaj zavarujejo za starost kapitalistične zavarovalnice; in celo té iščejo že delavce v svoje mreže. Če si kapitalistični oderuhi upajo prisluziti kaj pri delavskem zavarovanju, ali se sme potem reči, da bi dežele ne mogle ustanoviti invalidnega zaklada? Ko se ta ustanovi, bi se pomagalo rešiti tudi poselsko vprašanje.

12. Kranjska dežela naj pa že vendar jedenkrat prav uredi prisilno delavnico. Kar smo lansko leto pisali o nji, velja še letos, samo, da moramo postaviti še žalostno stanje tamošnjih paznikov, kateri morajo malo-ne več prestati, nego prisiljenci, menda zato, ker se od njihovega dela ne vlečejo nobeni procenti, in opozarjati moramo, kar že vedo naši braveci iz poročila o shodu kons. obrt. društva, da namreč prisilna delavnica mnogo in vedno več škoduje poštenim domačim obrtnikom.

»Dežele ne smejo postajati zasebni podjetniki«, pravi kedo. Laž! Tam, kjrr se gre za splošni blagor, mora družba sama nastopiti.

Samo nekoliko važnih točk smo omenili v svojem članku, a tistemu, ki bi hotel delati, jih je vendar za delo dovolj, in če se izvrše, bi bile deželah v neizmerno korist.

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani je imelo zadnji čas dva društvena shoda: Prvi je bil v nedeljo dné 1. decembra, pri katerem je predsedoval Ziller. Rakovec je poročal v poljudnem govoru o dogodkih po svetu. Omenja posebno položaja na Turškem. Veliko je že žrtev, ki dokazujejo krutost divjih Turčinov. Bahar omenja zadnjih deželnozborskih volitev, dogodkov pri istih ter neznačajnost nekaterih mož, ki so »sodelovali« pri volitvi, posebno v Ljubljani. Govornik želi, da bi kmalo tudi delavci dobili volilno pravico. Oni se pač ne bodo dali slepo voditi za nos raznim plačanim agitatorjem. Priporoča konečno, kako naj bodo delavci složni, ter naj povsod delujejo za krščansko-socijalno organizacijo. Gostinčar omenja, da so zadnje deželnozborske volitve, posebno pa volitev v Ljubljani, pokazale, da koder se ljudje združujejo za svoja načela, tam je volitev lahka in mirna. Koder pa niso nič organizirani, tam je ob slučaju volitve vedno prepir in velika nezavednost. Toda izgled neznačajnosti dali so pa v največji meri nekateri ljubljanski obrtniki, katerim je »golaš« več, kakor pa prepričanje in javna korist. Pri-pomni, da je v Ljubljani še mnogo dela, da bodo ljudje dobili vsaj pojme o svojih razmerah in potrebah. Izmed vseh stanov smo menda delavci najbolj organizovani in zavedni glede na načela, po katerih bomo gotovo prišli do zboljšanja. — Nato je predsednik shodu Ziller zaključil shod, ki je bil prav dobro obiskan. — Drugi shod je bil v torek dne 10. t. m. zvečer ob 7. uri. Povod temu shodu je bil članek v »Delavcu«, katerega je deloma prinesel tudi »Narod« proti kanoniku Klunu. Ob 7. uri je otvoril shod Ivan Rakovec. Poročevalec o tej zadevi je bil dr. Krek, ki je v govoru dokazal iz zapisnika dotične seje, kaj je res na tem, kar je pisal »Delavec« in za tem »Narod«. Potem je iz poročila glavnega vodstva tobačne režije razkladal razne v lepo podobo sestavljene točke, ter povpraševal navzoče delavce, če je vse res tako. Pokazalo se je, da je izkaz o plačah delavcev tako urejen, da se vidi, kakor da bi bili navadni delavci boljše plačani, kakor so pa v resnici. Dalje, da so nekatere naprave, katere vodstvo posebno hvali, le v škodo delavcem. Nato je stavil več predlogov, glede zboljšanja položaja tobačnih delavcev, kateri so se tudi soglasno vsprejeli ter tudi odposlali v peticiji na Dunaj državnemu zboru. Potem je Gostinčar govoril o resnicoljubnosti »Delavca« in »Naroda«, ki sta raznesla o poslancu Klunu to »raco«. Dalje opominja društvénike, naj nikar takoj ne verujejo, kar piše »Delavec«, ker socijalni demokratje niso tako izbirčni v sredstvih, s katerimi skušajo škodovati naši stvari. Bodimo složni in možje, delajmo neustrašno in srčno na potu pravičnosti. Upamo, da ta shod obrodi vsaj malo sadu. Ako se drugega ne bo doseglo, se bo vsaj to, da poslanci zvedo resnično poročilo o plačah tob. tov. delavcev.

Kat. društvo za delavke priredi dne 29. dec. t. l. ob 6. uri zvečer božičnico v društveni dvorani na Žabjaku št. 8. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Društvena, poje

društven zbor. 3. Sveta noč, poje društven zbor. 4. Hajdukova oporoka, prednaša Marija Klepec. 5. Lepa naša domovina, poje društven zbor. 6. Indijski siroti. Igrokaz v treh dejanjih, spisal F. Finžgar. 7. Domovini, poje društven zbor. 8. Srečolov. Vstopnina za redne in podporne člane 10 kr., za povabljene goste 20 kr. Čisti dohodek je namenjen bolnim članom. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Odbor katol. društva za delavke naznanja članom, da sv. Štefana dan ne bo navadnega društvenega večera, ker bo božičnica v nedeljo, dne 29 t. m. ob 6. uri zvečer po zgoraj omenjenem vsporodu.

Katoliško delavsko društvo za Prevalje in okolico je imelo minolo nedeljo dne 15. t. m. svoj društveni shod pri Šteklju v farski vasi. Zbog neugodnega zimskega vremena je bila udeležba bolj pičla. Govorila sta kaplan Ebner o delavskih razmerah v rimskem cesarstvu in vikar V. Podgorc o krščansko-socijalnem programu.

Iz Zagorja. Zadnji Glasnik je poročal o našem Miklavžu in o sv. Barbari v katol. delavskemu domu. Pri tej priložnosti smo delavci zopet spoznali, kdo je z nami in za nas, pa tudi kdo ni z nami in kdo celo zoper nas. Socijaldemokrati trdijo vedno, da so jedino oni prijatelji stiskanega delavskega stanu. Toda mi to njih trditev obrnemo in pravimo, da ravno socijaldemokrati niso naši prijatelji. Zakaj pa ne? Kar je nam premogarjem sveto, za dušno in telesno varnost pod zemljo prepotrebno, to socijaldemokrati očitno smešijo in proglašajo kot oderuštvo in goljufijo. V dokaz temu to-le iz 26. št. »Delavca« . . . »Dasi se pobirajo milodarovi za cerkev, vsako nedeljo in praznik po trikrat, vendar kedar je potreba cerkvi kupiti najmanjšo stvar, že je tu »ofer«, »ofer« za olje sv. Barbare? To so površno zabeleženi »žegnani davki« katere mora trpeče ljudstvo svojim prijateljem in osrečevalcem plačevati.« Mi krščanski delavci izjavljamo tole:

1. Pri nas je starodavna lepa navada (odkar obstoji premogovnik), da častimo in se priporočamo v skupni molitvi sv. Barbare v zbiralni sobi, kjer visi njena podoba, predno gremo v jamo; kajti »z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo«, to velja tudi nam premogarjem.

2. Tudi v jami imamo podobo sv. Barbare, kjer gori, kakor drugodi na več krajih, luč njej v čast.

3. Obhajamo vsako leto god sv. Barbare prav slovesno v domači župni cerkvi.

4. Zlagamo za olje sv. Barbare mej seboj popolno prostovoljno.

5. Naši gospodje duhovniki niso še nikdar označili »ofer« za olje sv. Barbare, pač pa nam priporočajo njeno česčenje.

6. Izjavljamo očitno in slovesno, da ostane sv. Barbara tudi nadalje naša patrona, da jo bomo tudi nadalje tem gorečnejše častili, kolikor suroveje se »Delavec« in njegovi pristasi norčujejo iz njenih čestilcev in olja, ki gori njej v čast.

7. Izražamo svoje začudenje, da zamorejo možje, ki sami druge v nemajo in navdušujejo za olje sv. Barbare, prebirati in podpirati časopis »Delavec«, ki tako nesramno blati in grdi častilce njih lastne in tako mogočne patrone, ter jih hoče zares na najpodlejše-hinavski način od njenega česčenja odvrgniti.

Jeden v imenu krščanskih delavcev.

Politika po svetu.

Največja ovira katoliški ljudski stranki so tako imenovani konservativni veleposestniki. Socijalni demokratje jih vedno očitajo krščansko-socijalni stranki, toda mi imamo z njimi pač tako malo opraviti, kakor socijalisti. Brezobzirno izjavljamo, da je latifundijsko gospodarstvo največja škoda za poljedelstvo, da sedaj marsikateri veleposestniki mnogo bolje skrbé za svoje pse, nego za svoje delavce, da je neodpustljivo, če krščanski grajščaki oddajajo svoja posestva judom v najem, kot n. pr. knez Liechtenstein, ki ima 30—38.000 ha sveta v judovskih rokah. Mi zahtevamo odločno, da veljajo krščanske pravice zapovedi tudi za mogočnike in bogatine in trdimo, da nima lastninska pravica samo pravic, marveč tudi dolžnosti. Veleposestvu se mora zdrobiti sedanja prevelika in nonaravna moč, ki jo vrh tega rabi še velikrat tjudstvu v škodo; to se lahko zgodi mirnim in poštenim potom, ker družega mi ne poznamo, samo če so ljudje združeni. Mi se ne moremo tu ozirati na češke, moravske in gališke razmere; za naše pa svetujemo, naj se čim najpreje ustanovi za vse slovenske pokrajine skupno gospodarsko društvo, ki naj bi kupovalo grajščine po naših krajih in jih prodajalo kmetom. V obče povsod naj se združijo delavski stanovi; in drugi stanovi, pred vsem pa plemiči in veleposestniki bodo morali ali z njimi za krščanska načela, ali pa bodo propadli.

Gališki Rusi na Dunaju. Nad 200 gališko-ruskih duhovnikov, meščanov in kmetov je prišlo te dni na Dunaj prosit cesarja, nnj se jih usmili, ker tako grdo delajo z njimi judje, poljski plemiči in gališka vlada. Ko so bile deželnozborske volitve, so kmete kar trumoma zapirali, drugje so žandarji in vojaki obkolili cele vasi, če so hoteli vaščani voliti plemičem nasprotno. Plemiči in judje odirajo uboge ljudi, kar le morejo. To so prišli tožit ubogi gališki Rusi svojemu vladarju, ki jih je tudi zagotovil svojega varstva. Toda peklenska zlobnost je jela takoj črniti dosle prosivce, da niso prišli iz pravih namenov, češ, da so slabi katoličani in pa slabi državljani. Da so slabi katoličani, so dokazovali judovski časopisi tako-le: Tisti dan, ko se je novoimenovani levovski kardinal Sembratovič pripeljal domov z Dunaja, kjer mu je cesar izročil baržuuasti bilet, so odsli od poslanci z Levova in se torej niso vdeležili miti kardinalovega vsprejemaja. To naj bi bil dokaz; vrhu tega je še to popolnoma neresnično. Večina vdeležencev je bila zjutraj pri vsprejemu in se je zvečer odpeljala. Prvi laži

so obrekljivci pridejali še drugo, če je mogoče še grjo, da so bili namreč ti odposlanci plačani z ruskimi denarji. — Stara resnica! Revez in trpin je povsod tepen. Če pa kaj zine, potem plane vse po njem: Ti lopov, ti potepuh, nimaš pravih namenov itd.! in ga z lažjo in obrekovanjem zopet porine na tla.

Ti nikedar sili obrtniki! Tako so kričali kapitalisti in tvorničarji, peneč se jeze, ko se je po posredovanju katoliško mislečega poslanca Ebenhoha od 6. jun. do 9. avgusta 1893 vršila tako imenovana obrtna enketa. Obrtniki so pri nji izrazili nekaj svojih skromnih zahtev, katerim so se dosledno vstavljali socijalistični in kapitalistični odposlanci. Sedaj, ko je prešlo že več, nego dve leti, je še-le 'visoka' vlada nekaj spekla in je predložila te dni državnemu zboru nekoliko izprememb v obrtnem zakonu. Mi smo sicer malo pričakovali v rešitev malega obrtnika, a to kar se v novem predlogu ponuja je pač manj, nego malo. Samo dve zahtevi izmed tistih, ki so se stavile pri imenovanju enkati, sta deloma izpolnjeni v tem načrtu: 1. da ni treba jednoglasnega sklepa, marveč da zadostuje $\frac{3}{4}$ večina, če se ima kaj združnega premoženja porabiti v skupne koristne namene. 2. Predsednika zadrugam ne bo več treba pošiljati vladi v potrjenje. — Načrt dalje govori o združnih zvezah, ki jih pušča na prosto voljo in obeta, da se kmalu sestavijo vzorna pravila za take zveze. — To je do mala vse. Vse druge zadeve o izpitih vsposobljenosti, o veljavi združne sodbe gledé na obseg obrtne pravice ali gledé na to če se ima dopustiti kako novo podjetje, zahteve o konfekcijah, o prodajavnicah z mešanim blagom, o tem, da bodi izvor blaga razviden pri prodaji, o prodajavniških podružnicah, o razločku mej obrtnim in tvorniškim podjetjem, — so splavale po vodi. Vlada se jih niti predložiti ne upa, ker bi zanje noben drug ne glasoval, nego krščansko socijalni in zavedni katoliški poslanci. Tako je; žalostno je. Mi se bomo v svojem listu še podrobneje pečali z omenjenim vladnim predlogom in z obrtnimi zahtevami, a že danes rečemo, da se mora vsacemu poštenjaku v srce smiliti stan malih obrtnikov, proti katerim se je menda res vse zaklelo.

Ruska vlada in — delavske plače. V Ivanov-Vosnesensku na Ruskem je več predilnic. Nedavno so vsi tvorničarji razven jednega, ki posebno skrbi za delavce, (ustanovil jim je ubožno hišo, porodišnico, solo, knjižnico), znižali plačo za polovico. Preje so dobivali mesečno po 12 rubljev; odslej dobodo samo po 6. Vlada je jela pozvedovati v ti zadevi in je sklenila, da nastavi za tvorniške delavce neko najnižjo plačo, pod katero ne sme noben podjetnik plačevati. Ta kršč. socijalna zahteva, iz katere se norčujejo socijalni demokratje in proti kateri rohné liberalci, se toraj vresniči — na Ruskem. Gré toraj vendar-le, samo hoteti se mora.

Razvedrilo.

Delavčeva prisega.

»Kakošen red vlada pri vas, da moram sam priti po dolžno stanarino?«

»Po sta . . . stanarino? Oj, ne zamerite, spoštovani gospod! Poglejte tukaj nevarno bolno dete — včeraj je bil pri nas zdravnik Mlinar in je imel ma'lo upanja — danes pride zopet — in vse to mnogo stane — zdrava moja otročiča sta tudi vedno lačna —.«

»Čemu to klepetanje? Da staneta denar zdravnik in lekarna, je zame ravno tako malo novo in malo važno, kakor da radi jedo vaši fantalini. — Kje je denar?«

»Imejte usmiljenja z nami gospod! Samo tri dni . . .«

»Denar sem, katerega dolgujete!« kričal je surovi gospodar. Zraven je s tako silo zacopotal z nogo, da je zbudil bolnega dveletnega dečka, ki je začel prestrašen zdihovati in ječati.

»Prosim vas, gospod,« prosil je ubogi Luka, »ne kričite. Zdravnik je rekel, da je otrok zgubljen, če ne bode vse mirno v njegovi bližini . . .«

»Kaj me briga ta pokveka!« posmehoval se je gospodar. »Če mi ne plačate na mestu, vas ukažem še danes vreči na cesto. Ste me razmeli?«

»Usmilite se nas, gospod Pevec! Usmilite se vsaj bolnega otroka! Potrpite še tri dni! Do tedaj upam vam poplačati dolžno stanarino.«

»Nobene ure več čez poludne, kakor res se pišem za Pevca!« zadril se je gospodar in udaril s pestjo ob mizo, ko je potrkal in vstopil zdravnik Mlinar.

»Kaj pa je?« uprašal je tiho in resno pogledal gospodarja. »Tukaj se prepirate in kričite kljub včerajšnji moji zapovedi, da potrebuje bolno dete popolnega miru?!«

»Moj gospodar mi je ravnokar grozil, da nas hoče vreči opoludne na cesto, ker mu ne morem takoj plačati stanarine za prihodnji mesec.«

»Gospod!« obrnil se je zdravnik razjezen k Pevcu, »ste-li človek? Ali imate še kaj srca v prsih? Nevarno bolno dete hočete vreči na cesto? Ravnotak morilec njegov ste, kakor če bi mu sunili nož v prsa!«

Osramočen je odšel s praznim izgovorom, ki je imel zakriti njegovo zadrego, češ da ima sam plačila, da nujno potrebuje denar in ne more čakati. Zdravnik je stopil med tem k malemu bolniku. Stavil je nekatera vprašanja in meril s toplomerom vročino, ki je kuhala dečka. »Hvala Bogu, danes je otrok malo boljši!« potolažil je nesrečnega Luko.

»Bogu in vam sem dolžan zahvalo, gospod doktor. To je velika tolažba po takem prizoru.«

Zdravnik se je ozrl po sobici. Druzega ni videl, kot dve borni postelji, slabo mizo, leseno klop in dva stola. Nad mizo je visel križec in pod njim posodica z blagoslovljeno vodo. Nad Lukovo posteljo je bilo obeseno gasilec potrebno orodje.

»Vi ste ud gasilnega društva!« uprašal je z vidnim zanimanjem zdravnik.

»Da, gospod doktor, že pet let.«

»Kje je vaša žena?«

»Postrežnica je pri mestnem tajniku, da vsaj nekaj zasluži. Kot tesar nimam sedaj stalnega zaslužka. V tem letnem času imam prav malo dela. Tako nimam danes nobenega opravka in sem ostal doma pri otroku.«

»Koliko imate še otrok?«

»Dva dečka, ki sta sedaj v šoli.«

»Kaj hočete početi, če vas vrže neusmiljenik na cesto?«

»Bog ve!« mrmral je v skrbeh Luka in zakril žalostni obraz z rokami.

»Hočem vam staviti nek predlog«, nagovoril je usmiljeni zdravnik nesrečnega delavca. »Vzamem vas v svojo hišo za hišnika. Imeli boste prosto stanovanje in kurjavo in časa vedno dovolj, da boste lahko sli na delo. Ta ponudba moja vas vsaj reši iz sedanje zadrege. Ali hočete?«

No, kako rad! Roko bi bil rad poljubil dobrosrčnemu zdravniku, če bi mu to dopustil. Bolnega dečka je takoj dobro zavil in nesel v zdravnikovo stanovanje. V kratkem času je bila končana selitev.

Ko je šel mimo Pevca, ki je začuden gledal nepričakovano selitev, se je ustavil pred njim in slovesno spregovoril:

»Nisva še zadnjič skupaj! Kakor gotovo je Bog v nebesih, vam hočem kedaj plačati vaše obnašanje. Na to vam prisežem — — —.«

Zima se je konečno umaknila pomladi, ki se je odlikovala s posebno nestanovitnim vremenom. Vsled pogostih viharjev je kmalu izginila snežna odeja in strehe so bile tako suhe, da so previdni ljudje večkrat vzdihili: »Bog nas obvaruj požara!«

Pozno v noč se je nekóč sredi mesta res vnelo. Zakrivila je ogenj nepazna gospodinja, stanujoča pod streho visoke hiše. Ulice so bile prazne, ker je vsakdo rajši sedel doma pri zakurjeni peči ob takem vremenu. Zato dolgo niso opazili rastočega ognja. Slednjič je vendar začela klicati na pomoč, — a plamen je že prodir skozi skodlasto streho.

Takoj je bilo po mestu vse živo. Bili so plat zvona, klicali gasilce skupaj in kmalu so bile brizgalnice na pogorišču. Ljudje so prihiteli komaj na pol oblečeni pomagat. Napeli so vse sile, da bi omejili ogenj.

Gasilci so se vrlo obnašali a vihar je raznašal ogenj po mestu in kmalu je gorelo na več krajih.

Tedaj se pridrenja skozi množico možak, čisto obupan, in pade pred načelnikom na kolena. Komaj je zamogel spregovoriti:

»Rešite . . . pomagajte . . . moje dete . . . v ti-le goreči hiši . . . za Božjo voljo . . .!«

»Kaj vaš otrok — v nevarnosti?« vprašalo jih je več najedenkrat.

»Gasilci!« klical je načelnik, »gasilci, kedo hoče poskusiti rešitev tega otročiča?«

Prestrašeni so se pogledovali vrli možje, a rešitev tega otroka iz gorečega poslopja se jim je zdela nemogoča.

»Notri bi še prišel s silo — a kako nazaj?«

»Potem pa še z otrokom na roki!«

»Toraj ni nobenega za to?« vprašal je načelnik še jedenkrat.

Možje so zmignili z ramami.

»Mogoče poskusi naš Luka, ki je daleč na okoli najspretnejši!«

Pevce, otrokov očca, ni spoznal v svoji razburjenosti Luke. Prijel ga je za roko in ječal: »Rešite — rešite moje dete . . .!«

Britko se je nasmehnil Luka, ko je zapazil pred seboj nesrečnega Pevca. Ni se dolgo obotavljal. Zaklical je: »Lestvico sem! Pod to odprtino!«

Potem je naglo zginil pod streho. Množica je omolknila. Komaj so se drznili sopsti. Kri je marsikomu zastajala v žilah.

»Bog mu bodi milostljiv!« vzdihnil je marsikdo, ko je zginil pogumni mož pod gorko streho.

»Zgubljen je!« klicala je večina, ko so zaslišali pokanje pod streho.

Lahko umljiv je bil strah Lukove žene in njegovih otrok, ki so kleče molili za svojega rednika.

Nenadoma se začujejo klici veselja in začudenja. Zapazili so v odprtini Luko z rešenim otrokom. Kmalu je prišel iz dima in prasketajočega plamena na lestvico. Spodaj so prestregli pogumnega rešitelja tovariši in mu vzeli dete, katero so položili v naročje skoraj nezvestnemu Pevcu. Na veliko njegovo veselje je bilo dete nepoškodovano.

Drugače je bilo z Luko. Lasje in brada je bila razmršena in osmojena. Obraz je bil poln opeklín, ravno take so bile roke. Koža je bila začrnela od dima in obleka je visela v capah na trupu.

Ko je premagal nenavadno slabost, ki ga je obsla, ga je prvi jel ogovarjati presrečni Pevce.

»Povejte mi svoje ime, plemeniti rešitelj!« govoril je Pevce, »da bodem vsaj vedel komu se moram zahvaliti za to nepovračljivo dobroto?«

»Ali me še sedaj ne spoznate? Jaz sem — Luka Snoj!«

»Luka Snoj . . . Nemogoče!«

»Da, gospod Pevce, jaz sem oni Luka, katerega ste izgnali pred meseci z bolnim otrokom iz hiše!«

»Moj Bog — moj Bog! Kedo je to pričakoval . . .!« ječlal je osramošeni Pevce.

»Prisegel sem tedaj, da vam hočem vrniti vaše obnašanje. — Moje dete je srečno ozdravelo z Božjo pomočjo in skrbjo zdravnikovo. V zahvalo za to dobroto sem se danes tako nad vami zmasčeval. Srečnega se čutim, da sem na tak način zvršil svojo prisego!«

Drobtine.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem svojim naročnikom in prijateljem. Božični praznik je naš praznik. Včlovečeni Bog, ki je v mrzlem hlevcu kot borno detece vprvič zajokal. On, ki si je izbral za rednika ubogega rokodelca, za mater revno devico. On, ki je celo življenje trpel in kot mož bolečin, od vseh zapuščen, na sramotnem križu umrl. On gotovo najbolje pozna trpljenje ubozih trpinov. Njegov namen je bil revščino lajšati, žalost tolažiti, rane zdraviti, nesrečne Adamove otroke osrečiti. Pojmo vsi k njemu, pred jasticami poklekimo in ga molimo — obetajoč mu zvesto vero in neporušljivo upanje vanj! Potem bo svetloba božične noči navdala tudi naše srce in prepričali se bomo, da ko se svet obrne zopet k Njemu, začuje božjih angeljev veseli glas: »Mir ljudem na zemlji!«

»Delavec« je v zadnjih dveh številkah posebno »živ«. Na vrsti so papež, ljubljanski škof in dr. Mahnič, češ da ta dva vedno zagovarjata kapitalistične izsesovalce, neki jezuit, (kar se o njem »Delavec« laže, so že judovski časopisi zdavnaj prinesli in nekateri tudi že preklicali), kan. Klun*), dalje novomeški g. vikar in »Glasnik«. Po pravici rečemo, da bi se v dno duše sramovali, če bi nas hvalil tak list, ki z nepopisno divjo surovostjo obrekuje sv. Očeta in ga smeši kot »svetega moža«, ki zbira Petrove fenige, kot milijonarja, ki drži s kapitalisti in sovražniki ljudstva, in na vsa usta povemo »Delavcu«, da nam lepšega veselja in lepšega priznanja ne more pripraviti, nego če on laja nad nami.

Socijalistični shod. V nedeljo, dne 15. decembra imelo je socijalistično društvo kovinskih delavcev v ljubljanski kazini javni shod. Kot govornika so si najeli nekega moža z judovskim imenom Beer z Dunaja. Mož je napel vse svoje »instrumente«, da bi povoljno rešil svoje poslanstvo. Govoril je o organizaciji delavskega stanu. Reči moramo, da se je držal precej mirno svoje stvari. Novega ni povedal nič. Skušal je dokazovati, da je le socijalno demokratična stranka zmožna rešiti delavski stan. Govoril je kaki dve uri. Za njim je v slovenskem jeziku skakaje ponavljal sodrug Železnikar to, kar je Dunajčan govoril nemško. Vmes je pa spravljaj svoje stare litanijske, da ima gotova stranka vže 18 sto let v rokah oblast, ter da v tem času ni ničesar storila za delavce. Skliceval se je na Kristusa in njegov nauk, ter dejal: Kakor so takratni mogočniki preganjali in trpinčili apostole Kristusove, ravno tako preganjajo mogotci sedaj apostole novega časa. Potem je pa dejal: V prejšnjih časih je bilo bolje za delavski stan kakor sedaj. Gospod Železnikar! Od kod so pa prišli tisti boljši časi? Kedo jih je ugonobil? Vidi se, da ste sami s seboj v protislovju. Omenjal je tudi »nekega« društva, ki se je ustanovilo v Ljubljani, katero pa ljudi le slepi. Dokazov zato je pa pozabil navesti. Za njim

*) »Delavec« skuša zopet preslepiti tobačne delavce. Ponavlja svojo laž brez vsakega dokaza in kar mu ni všeč, utaja, da je veselje. Po se bōdi z njim, kogar je volja!

je nastopil najnovejši moderni »apostol« Kramaršič. Da bi se o njegovem govoru kaj več poročalo, bi bilo res škoda za papir. Toda za »šalo« samo eno stvar: »Ko so nastali ljudje po vsih pustinjaх zemlje, bili so vsi jednaki. Potem so začeli pa delavce izkoriščati. Nato so znašli stroje« itd. Ko bi ne bilo preneumno, bi se bili poslušalci gotovo smejali. Poleg tega se pa »govora« tudi ni dobro naučil, ali ima pa morda napako da včasih »jeclja«. — Potem se oglasi k besedi še »prvak« Kordelič, ki je pozivljaj navzoče, naj pristopijo k socijalistični organizaciji. Za njim je prosil besede navzoči Gostinčar. Ko mu je dal predsednik besedo, je pričel s pripombo, da hoče zavrniti le g. Železnikarja, glede 18 sto letne oblasti in moči gotove stranke. Rekel je da so imeli v srednjem veku delavci-rokodelci dobre organizacije, v »cehih«, v katerih so branili dostikrat tudi z orožjem v roki čast in ugled svojega stanu. Liberalizem pa je uničil vse. Na mestu nekdanjih zadrug skušajo delavci ustanoviti drugih organizacij. Taki imamo v Ljubljani dve. Ena je socijalno-demokratična, ena pa krščansko-socijalna. (Klici dol z njim!) Socijalno-demokratična obstoji vže več let, dočim imamo krščanski socijalisti organizacijo še le drugo leto (velik nemir). Glede tega, kedo je hujši nasprotnik izmozgujočemu kapitalizmu ali socijalni demokratje, ali krščanski socijalisti se izrazi Gostinčar, da so krščanski socijalisti hujši od soc. dem. Pri tem je nastal tak vrišč, da ni bilo mogoče več govoriti; ko se je nekoliko pomirilo, hotel je nadaljevati. Vrišč nastal je iz nova in predsednik je vzel Gostinčarju besedo. Pripomnimo se to, da je Gostinčar govoril kakih 8 minut in da ga je v tem času predsednik dvakrat opominjal, naj »ob kratkem pove«. Videlo se je tukaj jasno, da se s socijalnimi demokrati z besedo ni boriti, ker se niso toliko izobraženi, da bi znali poslušati in tudi pustiti govoriti nasprotnika. Korajžni so pa tudi bili, kdo bi pa ne bil, če vidijo, da je nasprotnika le kake štiri osebe, socijalistov ljubljanskih pa kakih 120 mož in žensk broječ bataljon. Za Gostinčarjem se je oglasila cela vrsta nasprotnikov k besedi, ki so vsi brez ovire pobijali Gostinčarja in krščansko socijalno stranko. Kordelič je celo rekel, da dr. Krek privošči delavcu smrt in da se je tako izrazil v slov. kat. del. društvu. Kordelič je dobro vedel, da je dr. Krek imel v misli le list »Delavca«, ne pa, kakor je on zavijal, delavca človeka. Vendar je to zavil tako, da so navzoči razumeli, da dr. Krek želi smrti delavskemu stanu. Jako »fest« je bil tudi g. Tavčar, vodja v Miličevi tiskarni, ki je Gostinčarja razumel, da so vsi navzoči neumni. Gostinčar se tako ni izrazil; mogoče je pa, da je g. Tavčar sam opazil v dvorani kakega »neumnega«. Rekel je tudi, da vidi, da so delavci pametni, ker se ne vtikajo v verske, ne v narodne reči. Kakor vemo je o narodnosti g. Tavčar svoj čas drugače mislil. Nazadnje se je spravil še dunajski medved-Beer nad Gostinčarja in krščanski socijalizem. Rekel je Gostinčarju, da ne pozna socijalizma. V resnici je pa govornik pokazal v svojem govoru, da niti pojma nima o krščanskem socijalizmu, kakor ga sploh nobeden

soc. dem. nima. S tem je bil shod končan, ki je pokazal, s kakšnim nasprotnikom se nam je boriti. Koristil je pa shod samo tistemu, kdor je od tega utaknil kaj žep.

Javni shod vršil se je v nedeljo, dne 22. t. m. v dvorani Hafnerjeve pivovarne v Ljubljani. Na dnevnem redu je bila razprava o ljubljanski prisilnici, v kateri so pričeli z obrtniškim delom. Sklicatelj gosp. Fr. Breskvar je otvoril shod točno ob 3. uri popoldne ter v kratkih potezah načrtal namen shodu. Predlagal je predsednikom knjigoveškega mojstra in meščana g. Gerberja, kateri je prevzel predsedništvo, in podpredsednikom je bil izvoljen kamnoseški mojster gosp. Ig. Čamernik, zapisnikarjem gosp. Fr. Ban, overovateljema zapisnika pa gg. Drazil in Turk. — Prvi poprime za besedo sklicatelj obsirno in temeljito pojasnjuje nevarnost, katera preti obrtništvu z uvedenjem obrtniškega dela v prisilnici in kaznilnicah sploh. Nevarnost je toliko večja, ker se hočejo dotičniki sedaj poslužiti posredovalca. Pozvan je bil neki tukajšnji knjigovez, da uvede knjigoveštvo — kartonaža je le sredstvo — in res se je udal, oziroma ponudil mož, kateri se je še le pred petimi leti upiral temu, kar sam pospešuje. Ako je merodajnim krogom res namen kartonaža v prisilnici, naj isto deželni odbor sam ustanovi v svoji režiji s pomočjo stalno nameščenih paznikov, nikakor pa naj se ne poslužuje posredovalcev.

Stanovniki v mestih, osobito obrtniki so preobloženi z davki, in ravno mesto Ljubljana mnogo žrtvuje za deželo — kar je dokazal pri volilnem shodu dež. poslanec — v zahvalo, zato pa deželna uprava namerja tako občutno škodovati obrtniku-davkoplačevalcu. Pa ne samo knjigoveškemu obrtu preti nevarnost, marveč tudi za sedaj čevljarskemu in krojaškemu. Sigurno pridejo tudi druge obrti na vrsto, ako ostanejo obrtniki brezbrizni, kajti na njih je ležeče, da se upirajo takim škodujočim nameram. — Oglasilo se je mnogo govornikov, mej njimi tudi znani socijaldemokrat Železnikar, kateri, dasi je sam obrtnik, vselej in povsod pobija in obsoja napore obrtnikov z jednim prav cenim izgovorom, da obrtništvu ni pomoči, naj se kar uda bridki usodi. — Izpregovoril je tudi podpredsednik konserv. obrtnega društva gospod Kregar ter dokazoval, da je imenovano društvo edino, katero nekako vzbuja ljubljanske obrtnike, katerih večina pa se za vse drugo bolj briga, nego za svoje koristi. — Ker so govorili nekateri zborovalci preostro in se oddaljevali od predmeta, opominjal je predsednik vsled opazke navzočega g. komisarja, da naj govorniki razpravljajo edino le na dnevnem redu stoječo točko. Govoril je se g. Jako pič ter polemiziral s socijalnimi demokrati, s tem pa povzročil, da je predsednik nepričakovano samovoljno zaključil shod, kateri niti ni mogel glasovati o predlagani resoluciji zadevajoči odposlatev peticije deželnemu odboru, zboru in ako treba še na višje mesto. — Kakor čujemo, sklicali bodo prizadeti obrtniki po praznikih še en javen shod, za katerega ugodno izvršitev bode jamčilo izvoljeno načelnistvo.

Glasnik in Delavec. Med novimi naročili na Glasnik smo bili najbolj veseli tega le: »Do sedaj imel sem Delavca in ker mi Vaš list veli ko bolj dopade, popustim precej to kugo med ljudstvom in naročim se na Glasnik.«

Odškodovanje za nedolžne obsojence in za nezakonit preiskovaven zapor. Razni državni zbori so se že pečali z vprašanjem, kako naj se povrne škoda nedolžno obsojenim, katerih nedolžnost se kesneje spriča. Sklenili niso še nič. Mi odločno zahtevamo, da gre po vsi pravici nedolžnim obsojencem povračilo, a tudi tistim nedolžnim, ki jih mučijo v preiskovavnem zaporu, gre to povračilo. Bogatin, ki lahko preboli kaj grošev, tako ne pride iz lepa v luknjo; tem večkrat zadene reveža ta žalostna usoda in velikrat po nedolžnem. Kedo skrbi mej zaporom za družino? In če se tudi za nekaj mesecev odpro obsojencu ječina vrata, češ da je nedolžen, vendar mu njegove izgube nobeden ne povrne. Pravica, kjé si?

VABILO

na

BOŽIČNICO

katero priredi

Slov. katol. delavsko društvo

dne 26. decembra t. l.

ob 6. uri zvečer

v veliki dvorani „Tonhalle“ na Kongresnem trgu

z naslednjim vsporedom:

1. Pozdrav.
2. „Delavska himna“, poje društven zbor.
3. „Lovčeva poroka“, deklamacija.
4. „Domorodna iskrica“, poje društven zbor.
5. Slavnosten govor.
6. „Zdravica“, poje društven zbor.
7. „Dobrovoljni ponočnjak“, komičen prizor.
8. „Sijaj, sijaj, solnce“, poje društven zbor.
9. „Slep ni lep“, veseloigra v 2 dejanjih.
10. „Naša pesem“ (II.), poje društven zbor.
11. Žive podobe.
12. Srečolov.

Vstopnina: Za ude : oseba 10 kr., družina 20 kr.
Za neude : oseba 30 kr.

Čisti dohodek je namenjen društveni bolniški blagajni.
Preplačila se z ozirom na dobrodelen namen hvaležno sprejemajo.

K obilni udeležbi vabi najljubše

ODBOR.

Prihodnja številka Glasnika izide 9. januarja.